

Školení DPH - část 1

Chomutov 5.5.2009

1. Něco o zákonu o DPH

Stručný úvod o smyslu zákona, vysvětlení pojmů, registrace apod.

2. Upozornění na nejnovější změnu - DPH u osobních aut

3. Trocha opakování - významné změny 2008

a) zvýšení snížené sazby z 5% na 9%

pokud ale byla placena záloha v r.2007 a příjemce vystavil doklad o přijetí platby s 5% a daň odvedl, nová sazba se týká jen doplatku (ne pokud záloha placena fyzické osobě, která není účetní jednotkou)

pokud záloha na službu, která v roce 2007 byla v 5% a nově by šla do 19%, postup obdobný - vyšší daň jen z rozdílu (u dobropisů a vrubopisů ale původní sazba)

b) změny uplatnění snížené sazby DPH u bytové výstavby včetně změn přílohy 2 (vypuštění stavebních a montážních prací u staveb pro sociální bydlení včetně definice pro sociální bydlení)

-§48 už se nevztahuje na výstavbu a převody staveb pro bydlení, ale na změny staveb pro bydlení a jejich opravy, a **nově vložený §48a** řeší uplatnění sazby daně pro tzv. **sociální bydlení** (byt do 120 m², domek do 350 m² celkové podlahové plochy). U bytu pro sociální bydlení se započítává plocha všech místností včetně místností, které tvoří příslušenství bytu, nezapočítává se podíl na společných částech domu. U rodinného domu pro sociální bydlení se podlahovou plochou rozumí součet podlahových ploch všech místností RD - místností nejsou balkóny (místnost musí mít podlahu, pevné stěny a strop. Stavbami pro sociální bydlení jsou dále bytové domy, v nichž nejsou jiné byty než pro sociální bydlení, zařízení sociálních služeb, školská zařízení apod.

2 roviny - jednak snížená sazba u oprav a renovací všech bytů a staveb pro bydlení, jednak snížená sazba u staveb pro sociální bydlení (výstavba, převody, opravy, renovace)

Koupě a výstavba bytu od 1.1.2008 - je potřeba zkoumat, jestli splněna podmínka pro zařazení do kategorie sociálního bydlení - pokud ne, nelze použít sníženou sazbu.

Až do konce r.2010 se ale snížená sazba uplatní u stavebních a montážních prací spojených se změnou dokončených staveb bytových domů, rodinných domů a bytů včetně jejich příslušenství nebo v souvislosti s opravou, i když nesplňují kategorii sociálního bydlení. Do příslušenství spadá kdeco - zimní zahrada, bazén, plot...ale ne plošné stavby (chodníčky, zavlažování). Sníženou sazbu lze použít i u nebytových staveb, když se změny stavby týkají části určené k bydlení (byt školníka)

c) zavedení editační povinnosti (závazného posouzení) pro stanovení sazby daně

v současné době žádná instituce neposkytuje závazné zatřídění do SKP - bude možno požádat místně příslušného správce daně (poplatek - navrženo bylo 10.000,- Kč za jednu položku)

Lze požádat MF ČR o závazné posouzení sazby daně, V žádosti musí být:

identifikační údaje žadatele, popis zboží, služby nebo nemovitosti, již se žádost týká, návrh výroku rozhodnutí - lze uvést jen jedinou položku zboží, služby či nemovitosti za poplatek 10.000,- Kč.

d) skupinová registrace k DPH

- nový § 95a - firmy mohou podávat přihlášky od 1.1.2008, pokud nejpozději k 31.10.2008, bude registrace účinná od 1.1.2009.

Skupinová registrace umožňuje, aby skupina spojených osob vystupovala pro účely DPH jako jeden subjekt pod jedním registračním číslem - bylo nutné, aby se náš zákon dostal do souladu s unijními předpisy, které toto umožňují - recast šesté směrnice). Podává se jedno přiznání za skupinu, vzájemná plnění nejsou předmětem daně, může vést k úsporám, pokud některý člen nemá samostatně nárok na odpočet. Nevýhoda - za povinnosti skupiny odpovídají všichni členové společně a nerozdílně (přeplatek skupiny může FÚ použít na nedoplatek jiné daně některého ze členů skupiny)... Skupina omezena na tuzemsko. Registrací skupiny zanikají daňové registrace jednotlivých členů, pro účely DPH vystupují pod nově přiděleným DIČ skupiny, ale pro ostatní daně jim zůstává DIČ původní. Navenek normálně daňové doklady vystavují a uvádí na ně DIČ skupiny. Daňovou evidenci vede zastupující člen, ostatní členové jsou povinni vést evidenci o "vnitroskupinových" dodávkách, které nejsou předmětem daně.

4. NOVELA OD 1.1.2009

Hlavní změny:

- 1) Oprava nesprávně uplatněné vyšší sazby daně**
- 2) Nové pojetí reklamních a propagačních předmětů a obchodních vzorků**
- 3) Okamžik vzniku daňové povinnosti při pořízení zboží z EU**
- 4) Nová úprava "přefakturace"**
- 5) Nárok na odpočet daně na vstupu za jiný kalendářní rok**
- 6) Vznik daňové povinnosti u plátce, který není účetní jednotkou**
- 7) Změny u převodu nemovitosti**
- 8) Technické zhodnocení a jeho dodaňování**
- 9) Nové vymezení finančního leasingu**
- 10) Použití ceny obvyklé jako základu daně**
- 11) Změny u veřejnoprávních subjektů**
- 12) DUZP u nájmu osvobozených od daně**
- 13) Změny u dalších plnění osvobozených od daně bez nároku na odpočet**
- 14) Změna definice obratu**
- 15) Nový formulář daňového přiznání**

1) Oprava nesprávně uplatněné vyšší sazby daně

Zatím bylo možné(a povinné) opravit sazbu daně jen pokud byly použita chybně nižší sazba (osvobození = 0%), chyba opačným směrem se napravit nedala, teď umožněno. Vystavení nově zavedeného opravného daňového dokladu se bude chovat podobně jako vystavení dobropisu, zahrne se do DPH v období, kdy je doloženo doručení odběrateli. Není tedy nutno podávat dodatečné přiznání.

Odlisný přístup - pokud zdaním něco, co nebylo předmětem daně, normálně podám dodatečné daňové na snížení daně. Druhá strana nesměla uplatnit, neměla doklad za zdanitelné plnění! (např. penále zdaňované 19% sazbou, když není předmětem daně)

2) Nové pojetí reklamních a propagačních předmětů a obchodních vzorků

Reklamní předmět už nemusí být označen logem a může podléhat spotřební daní, zůstal jen limit 500,- Kč bez daně - na vstupu nárok na odpočet, při rozdávání se neodvádí DPH. Obchodní vzorky - bezúplatné poskytnutí není předmětem daně, ale musí jít prokazatelně o vzorky vyráběného či dodávaného zboží v přiměřeném množství (dosud se u potravin uznávaly třeba ochutnávky v supermarketech, ale nesměl si člověk nic odnést domů - uznávalo se jen to, co se spotřebovalo na předváděče, zatímco třeba rozdávání malých vzorků parfémů, krémů či šampónů bylo bez problémů)

Změna platí jen pro DPH, do ZDP se nedostala (může se stát, že základ daně bude nedaňovým N a uplatní se i přesto odpočet DPH).

3) Okamžik vzniku daňové povinnosti při pořízení zboží z EU - §25

Nově se definují náležitosti dokladu vystaveného plátcem z EU nebo zahraniční osobou - český plátec je povinen doplnit základ daně a DPH přepočtené na Kč, sazbu daně a datum, kdy tyto údaje doplnil (bez těchto údajů se nejedná o daňový doklad). Datum doplnění těchto náležitostí se považuje za datum vystavení daňového dokladu, s tímto datem se zahrnuje do daňového přiznání k DPH (ale musí to být opět do 15.dne následujícího měsíce, to je časový limit pro přiznání daně). Zároveň platí povinnost náležitosti na doklad doplnit do 15 dnů ode dne uskutečnění). Účelem bylo umožnit sladění s účetnictvím, kdy je datum přijetí faktury datem uskutečnění účetního případu, kdy mám závazek přepočítat na Kč a zaúčtovat - nyní lze použít stejný kurz pro účetnictví (daň z příjmů) i DPH.

Asi bude mít problém FÚ s odsouhlasováním souhrnných hlášení.

Obdobně v §22 upraven den povinnosti přiznat daň při dodání zboží do jiného členského státu - vystavením dokladu, popř. nejpozději do 15.dne měsíce následujícího po měsíci, kdy bylo zboží do jiného členského státu přepraveno.

4) Nová úprava "přefakturace"

Dosavadní ustanovení týkající se přeúčtování tepla, chladu, elektřiny, plynu a vody v §§ 13 a 14 se ruší jako nadbytečné (včetně speciální úpravy DUZP jako dne, kdy byla zjištěna přeúčtovaná částka), protože z §2 vyplývá, že dodání tepla, chladu, elektřiny, tepla a vody, které plátec pořídil od jiné osoby, je předmětem daně. DUZP je potom jako obecně u zboží den dodání podle §21 odst.6 písm. b) a u služeb den poskytnutí služby nebo den vystavení daňového dokladu podle §21 odst.5. Tento postup (nakoupím a prodám) se dá použít kdykoliv, účtovat by se mělo přes náklady a výnosy.

Jako druhá možnost (ale omezeně použitelná) se dá použít §36, kde se doplňuje odstavec, který říká, že do základu daně se nezahrnuje úhrada výdajů zaplacených jménem a na účet jiné osoby za předpokladu, že přijatá částka nepřevyší uhrazené částky za jinou osobu a že nebyl na vstupu uplatněn odpočet.

plný text §36 odst.11:

Do základu daně se nezahrnuje částka, kterou plátec obdržel od jiné osoby na úhradu částky vynaložené jménem a na účet této jiné osoby. Podmínkou je, že přijatá částka nepřevyší uhrazené částky za jinou osobu a plátec se u plnění uhrazeného za jinou osobu neuplatní nárok na odpočet daně.

Z dosud používaných dvou režimů je bez problémů ten, kdy na vstupu uplatním odpočet a na výstupu zdaním. U druhého režimu je nutno např. ošetřit ve smlouvě s nájemcem, že u pořízení energií a souvisejících služeb budu jednat jménem a na účet nájemců.

5) Nárok na odpočet daně na vstupu za jiný kalendářní rok

Ruší se ustanovení, že smím odpočet DPH uplatnit jen v rámci kalendářního roku (sice lhůta 3 roky, ale technicky se to dělalo přes dodatečná přiznání). Už na konci r.2007 Koordinační výbor odsouhlasil možnost uplatňování odpočtů v následujících letech v běžných přiznáních, ale některé FÚ to odmítaly, takže nyní již upraveno zákonem - §73 odst.11. Jen pokud byl odpočet krácen koeficientem, zůstává povinnost podat dodatečné daňové přiznání, aby nedocházelo k nesprávnému výpočtu krácení daně koeficientem.

6) Vznik daňové povinnosti u plátce, který není účetní jednotkou

Odvod DPH z přijatých záloh u podnikatelů, kteří nevedou účetnictví - nejdříve museli jako všichni, potom speciální úprava a nesměli vystavit doklad o přijetí platby (a pokud vystavili, odběrateli ho FÚ neuznal jako daňový doklad, protože byl vystaven v rozporu se zákonem). Nová úprava jim nechává volbu - buď doklad o přijetí platby vystaví a DPH odvedou, nebo nevystaví a neodvedou. Odběratel už nemusí zkoumat, jestli vedou účetnictví, a pokud dostane doklad, uplatní si odpočet.

7) Změny u převodu nemovitosti

Převod staveb osvobozen po 3 letech od pořízení nebo kolaudace - definice kolaudace pro účely DPH se ruší, nově se používá pojem kolaudační souhlas vycházející ze stavebního zákona (jen skutečně provedená kolaudace nové stavby, ne změna stavby většího rozsahu, jak si kolaudaci dříve definoval zákon o DPH).

Zákon už nerozlišuje nemovitosti na ty, které se zapisují do katastru nemovitostí a ty, které se nezapisují - shodná pravidla (dříve se nezapisované chovaly jako zboží).

Při převodu nemovitosti dosud DUZP bylo dnem doručení listiny o nabytí právních účinků vkladu, nyní buď tento den, nebo datum předání stavby novému majiteli - DUZP je to, co nastane dříve.

8) Technické zhodnocení a jeho dodaňování

TZ se stává samostatnou kategorií majetku pro účely DPH - znamená to případné úpravy odpočtu podle §78 v případě, že TZ vyřadím z podnikatelského majetku (např. provede se TZ na najatém domě, uplatní se odpočet, v ceně bez DPH se zařadí a začne odpisovat a po 2 letech nájem skončí a vylepšený dům zůstane majiteli - nutno testovat na 5 let a popř. provést úpravy odpočtů.

9) Nové vymezení finančního leasingu

Ruší se speciální definice finančního pronájmu pro účely DPH, která definovala finanční pronájem jako "přenechání zboží či nemovitosti za úplatu do užívání podle smlouvy o finančním pronájmu, pokud si strany sjednají, že uživatel je oprávněn nebo povinen nabyt předmět leasingu nejpozději úhradou posledního závazku ze smlouvy".

Novela říká v §13 odst.3 d, že nájemní vztah, ve kterém je stanovena povinnost nájemce nabyt zboží nebo nemovitost do vlastnictví, je nově považován za dodání zboží - leasingová společnost hned na začátku odvede DPH z celé částky a nájemce-plátce DPH si uplatní odpočet (DUZP nastává dnem vzniku práva užívat zboží nájemcem). Pokud by ve smlouvě nebyla povinnost, ale jen právo odkupu, zůstává stará úprava leasingu jako služby (jenže příjmovka definuje finanční leasing tak, že pokud by nedošlo k převodu práva, nejednalo se o finanční leasing).

Definice finančního leasingu přesto v zákoně je, ale v §75 odst.2 u zákazu uplatňování odpočtu při pořízení OA.

Pokud leasingová smlouva uzavřena a předmět leasingu předán do 31.12.2008, postupuje se postaru.

Špatné pro leasingovky, pro nájemce spíš dobré (ale leasingovky tvrdí, že leasingová smlouva jen zakládá právo nájemce si věc po ukončení leasingu odkoupit, povinnost odkupu ve smlouvě není, a tak dál odvádí DPH jen ze splátek)

10) Použití ceny obvyklé jako základu daně

Dosud se u zdanitelných plnění poskytnutých bezúplatně používala jako základ daně cena obvyklá - problémy s oceňováním (použití firemního auta N1 pro soukromé účely - cena obvyklá pro odvod DPH těžko stanovitelná, používalo se za základ nájemné v půjčovnách).

Nyní se po úpravě dle směrnice Rady vychází z pořizovací ceny (pokud je známá) nebo z nákladů plátce na přijaté zdanitelné plnění - u auta se za základ budou brát celkové N zaměstnavatele např. na 1 km (cena obvyklá zmizela ze zákona o DPH).

Základ daně u poskytovaných služeb pro konkrétní zdanitelná plnění bude vycházet z celkových nákladů na pořízení služby.

11) Změny u veřejnoprávních subjektů

Nově se bez použití dosavadního pojmu §4 odst.1 y) "veřejnoprávní subjekt" vymezují v §5 odst.3 pouze ty subjekty, které se při výkonu působnosti v oblasti veřejné správy nepovažují za osoby povinné k dani, a to i v případě, kdy za výkon těchto působností vybírají úplatu - stát, kraje, obce, organizační složky státu, krajů a obcí, dobrovolné svazky obcí, hlavní město Praha a jeho městské části a právnické osoby založené nebo zřízené zvláštním právním předpisem nebo na základě zvláštního právního předpisu.

Zrušen byl §5 odst.5, který do pojmu veřejnoprávní subjekt zahrnoval i odborové organizace, církve a náboženské organizace.

Veřejnoprávní subjekt je považován za osobu nepovinnou k dani, pokud nevykonává ekonomickou činnost nebo neporušuje hospodářskou soutěž výrazným způsobem. Může se ale stát osobou identifikovanou k dani, pokud neuskutečňuje ekonomickou činnost. Pokud ekonomickou činnost uskutečňuje, nebude nikdy identifikovanou osobou, ale případně bude zaregistrován jako plátce (protože se stane osobou povinnou k dani).

Osobou povinnou k dani se "veřejnoprávní subjekt" stane vždy, pokud uskutečňuje činnosti uvedené v příloze 3.

Změna §6 odst.2 - vymezení obratu - už neplatí, že do obratu veřejnoprávních subjektů se nezahrnují výnosy nebo příjmy z převodu a nájmu pozemků, staveb, bytů a nebytových prostor, které jsou osvobozeny od DPH bez nároku na odpočet podle §56! Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku (řádně zaúčtovaného nebo evidovaného) se do obratu nezahrnují.

12) DUZP u nájmu osvobozených od daně

V §21 odst.11 se upravuje DUZP u nájmu pozemků, staveb a nebytových prostor od daně osvobozených bez nároku na odpočet tak, že nejpozdějším DUZP je poslední den kalendářního roku (pro případ, není-li sjednáno jiné datum v průběhu roku)

Pokud se při pronájmu plátci osvobození neuplatní a nájemy se zdaňují, není již povinnost tuto skutečnost oznamovat FÚ (stejně to skoro nikdo neoznamoval)

13) Změny u dalších plnění osvobozených od daně bez nároku na odpočet

Finanční činnosti - §54 - v souladu se směrnicí Rady se upřesňuje, že osvobození se týká všech peněžních záruk, nejen bankovních (nová formulace: poskytování a převzetí peněžních záruk a převzetí peněžních závazků), osvobození správy úvěrů platí i na správu půjček.

Výchova a vzdělávání - §57 - v souladu s nařízením Rady ES se osvobození od daně uplatňuje na vzdělávací činnost poskytovanou za účelem rekvalifikace, kterou se rozumí získání nové kvalifikace a zvýšení nebo rozšíření dosavadní kvalifikace, včetně jejího udržování nebo obnovování, která je poskytovaná za podmínek uvedených v platné směrnici k DPH, tj. subjekty, které jsou ke vzdělávání akreditovány a mají akreditované programy.

Sociální služby - § 59 - vypouští se vyjmenování subjektů, které byly oprávněny poskytovat sociální služby osvobozené. Nově je plněním osvobozeným sociální pomoc, kterou se rozumí sociální služby podle zákona o sociálních službách, poskytovaná subjekty, které mají podle zákona o sociálních službách oprávnění (registraci) k poskytování těchto služeb.

14) Změna definice obratu

Nově definován bez vazby na účetnictví (nárok na odpočet nesouvisí se zaúčtováním daňového dokladu) - souhrn úplat bez daně, včetně dotace k ceně, které osobě povinné k dani náleží (kterou obdržela nebo má obdržet) za uskutečněná plnění, kterými jsou dodání zboží, převod nemovitosti a poskytnutí služby, s místem plnění v tuzemsku. Přitom se musí jednat o úplaty za zdanitelné plnění, plnění osvobozené od daně s nárokem na odpočet nebo plnění osvobozené bez nároku na odpočet podle § 54 až 56, jestliže nejsou doplňkovou činností uskutečňovanou příležitostně. Do obratu se nebude zahrnovat úplata z prodeje hmotného majetku a odpisovaného nehmotného majetku a pozemků, které jsou dlouhodobým hmotným majetkem, o kterých osoby povinná účtuje nebo o kterých vede evidenci.

U osob podnikajících ve sdružení se nově vymezuje výše obratu pro registraci tak, aby zahrnovala jen údaje, které může mít k dispozici, tj. společný obrat za sdružení plus jeho obrat mimo sdružení (dle dosavadní úpravy má vliv na obrat pro registraci i obrat dalších účastníků sdružení, který ale dotčený účastník nemůže znát).

Přechodná ustanovení říkají, že obrat se přechodně bude zjišťovat tak, že za část 12měsíčního období spadající do roku 2008 se bude počítat podle starých pravidel a za období roku 2009 podle nových pravidel.

15) Nový formulář daňového přiznání

Poprvé až za období začínající 1.1.2009.

Jednodušší, jen dvoustránkový, obsahuje i kolonky pro skupiny.

Část A - identifikační údaje, období plus důvody pro podání přiznání

Část B - podpisování

Část C - zdanitelná plnění, nároky na odpočet, výpočet daňové povinnosti nebo odpočtu - metodika stejná, jen jinak uspořádané a přečíslované řádky (logičtěji) a některé řádky nové